СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVIII. Ч. 268. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 16-го листопаду 1940. No. 268. Jersey City, N. J., Saturday, November 16, 1940. VOL. XLVIII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

НЕ ХОТІЛИ РЕЄСТРУВАТИСЯ, ПІШЛИ ДО ТЮРМИ

НЮ ЙОРК. — Вісьмох „сумлінних" противників військової служби, які за ніяку ціну не хотіли зареєструватись до війська, помандрували тепер на рік до тюрми. Вони були учнями духовних семинарів і як такі, не мусіли йти до війська. Їх булиб законно увільнили. Але вони мусіли зареєструватись, чого вони ніяк не хотіли зробити, бо це противилось їх сумлінню. В часі розправи і суддя і прокуратор говорили їм чимало разів, що як вони тепер зареєструються, то увільнять їх від усякої кари, але і цього „сумління" не дозволяло їм зробити. Прокуратор навіть натякав, що обіцянка і прихильне слово з їх боку вистарчить, щоб їх увільнити від кари. Та й це не помагало. Ці „сумлінні протестанти" рішились за всяку ціну піти до тюрми, а навіть один з них різко попікнув суддю, що той хоче їм вмiмок робити. Не лишалось ніщо інше, як засудити їх на рік тюрми. Та кажуть, що по чотирьох місяцях їх таки випустять на „пароль", подобається це їм, чи ні.

ВАРТІСТЬ БОЄВИХ КОРАБЛІВ.

НЮ ЙОРК. — Адмірал Вудвард був головним бесідником на зібрані нюйорської торговельної палати в готелі Валдорф Асторія і в своїй промові підкреслив воєнну вартість боєвих кораблів. Не звертаючи уваги на катастрофу італійських кораблів в Таранто тяжкі боєві кораблі таки далі залишаються найважнішою морською зброєю, якій літаки не можуть зробити занадто великої шкоди. Кораблі в Таранто, говорив адмірал, хоч тяжко ушкоджені, але не затоплені. Крім того їх англійські літаки наїхали несподівано й кинули на них не бомби, тільки повітряні торпеди. Про Англію адмірал Вудвард говорив, що вона бореться хоробро і в її обороні не видно ніде вилому. Тому не можна ще нині говорити, котра сторона виграє. Обі сильні і обі готовляться до чергових страшних ударів.

ПОМІЧ МАРТІНІКОВІ.

ВАШИНГТОН. — Американський уряд потвердив, що французькій кольонії в західній півкулі, острові Мартінікові, дозволив витягнути з Америки певні заморожені французькі гроші, щоб за них в Америці купити для населення Мартініку потрібну поживу й інші продукти. Між Мартініком і Америкою було довший час напруження, а то тому, що заряд Мартініку далі знаходиться під впливами „людей з Віші" і в Мартініку містились, та далі містяться, сильні ескадри воєнних кораблів. На Мартініку знаходиться також 200 міліонів долярів у золоті, яке французька влада на передодні окупації Парижа з боку німців вивезла до Мартініку. Місцеві власти на Мартініку тих грошей не хочуть рушати.

ГОЛЯНДЦІ СТАВЛЯТЬ НІМЦЯМ ОПІР.

НЮ ЙОРК. — Голяндський міністер д-р А. Лудон, що урядує в Америці хоч його край знайшовся під окупацією німців, виголосив промову, в якій сказав, що голяндське населення творить масовий пасивний опір німецькій владі, а навіть бувають випадки, що вбивають німецьких вояків. Лудон до приявного там Генріго Форда сказав, що Форд колись радив Голяндії засипати свої канали і на них поробити автомобілеві дороги. Але голяндці не послухали цеї ради і добре зробили. Бо тепер в ті канали тихцем можна стягнути не одного німця. Лудон в імені Голяндії дав Фордові медаль за заслуги в ділянці промислу.

ПІДРИВНІ ЕЛЕМЕНТИ.

ФОРТ МЕКЛІЛАН (Алябама). — Конгресовий представник з Алябами, Старнес, що є також членом конгресового комітету доходжень неамериканських активностей під головством Даєса, заявив, що в Америці створилась тепер нова небезпечна німецька підривна партія, небезпечніша від „Бунду", яка зветься „націонал-соціялістична партія", а яка старається викликувати в Америці шкідливу публичну опінію. Та партія, казав Старнес, старається так впливати, щоб викликувати дальше тертя Америки з Японією і в той спосіб відвертати увагу Америки від Европи.

КОЛИ ДОБИВСЯ СЛАВИ.

НЮ ЙОРК. — Голова американської інституції „Галі Слави", д-р Г. Вудберн, заявив, що американського популярного композитора, С. К. Фостера, що скомпонував багато американських народних пісень, в часах громадянської війни, як „О Зузана", „Свані Ривер", „Олд Кентокі", зачислено до „Галі Слави", до якої вже належить поверх сто найвизначніших американців. Фостер в свій час був славним, мав гроші, але вмер жебраком на Бавері в 38 році життя.

СЕКРЕТАР НАКС ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПРО НЕБЕЗПЕЧНІ ЧАСИ

Секретар фльоти Френк Накс на конференції шести стейтів Нової Англії виголосив промову, в якій сказав, що маємо перед собою дуже небезпечні часи. Але хоч захланні диктатори загрожують миролюбним народам, виключаючи Америку, то проте Америка не дасться їм залякати і не зробить їм найменшої уступки. Адольфа Гітлера Накс назвав „захланним фанатиком, що конче хоче запанувати над цілим світом". Америка, казав Накс, буде далі всіма силами помагати Англії, не занедбуючи водночас своєї власної безпеки. Америка має найкращу фльоту на світі, готову кожної хвилі до удару, говорив секретар фльоти. Він виразно підкресляв, що Америка хоче перемоги Англії над державами осі. Він далі підкресляв, що Англія добре робить, що блькує Европу, хоч це хвилево приносить нужду і голод невинним людям. Америка також не занедбає справ на Далекім Сході. Вона зачне вскоротці на широку скалю помагати Китаєві в його війні з Японією, говорив він.

СТРАЙК МІСТОВИХ РОБІТНИКІВ Є НЕЛЕГАЛЬНИЙ

Нюйорський міський заряд транспортових робітників повідомив юнію робітників на підземельних залізницях, що колиб їм захотілось страйку, то заряд узнає цей страйк нелегальним і всіх страйкарів повикидає з роботи. Бо тепер робітники на підземних залізницях є фактично міськими робітниками, а то тому, що всі підземні залізниці перейшли під власть міста. Як таким, страйкувати їм заборонено.

Але робітники незадоволені з цього і хочуть добиватись свого права страйку. Коли в минулім році вони переходили під заряд міста вони також грозили страйком, коли їм місто не признасть всіх тих юнійних прав, що вони мали під приватним зарядом. Тоді конферував у тій справі Джан Луїс, голова К.П.О., з посадником Ля Ґвардією і місто поробило їм ті обіцянки. Тепер виходить що інше, говорять провідники юнії. Вони ухвалили, щоб Джан Луїс знов заступав їх у переговорах з міським зарядом. Юнія нюйорських транспортових робітників начисляє 50,000 членів. Вона висказала довіря Джанові Луїсові і хоче, щоб він таки далі оставав головою К.П.О.

ГРЕЦЬКІ ВІЙСЬКА ПЕРЕХОДЯТЬ В ОФЕНЗИВУ

Грецьке радіо заповідає, що заноситься на величезну битву на цілому фронті, що має тепер малощо не 100 миль. Далі стверджує, що вже тільки маленька частина італійського війська є на грецькій землі. З Епіру італійські війська мають вицофуватись з великим поспіхом, а альбанське місто Коріца є далі окружене грецькими частинами і бомбардоване грецькою артилерією і британськими летунами. Далі кажеться, що навіть слаба грецька повітряна фльота завдає італійцям поважні шкоди, головно в Альбанії, де бомбардує місця, де є сконцентровані італійські воєнні резерви. А так є, що Італія постійно ті резерви збільшає, бо приходиться їй висилати щораз нові дивізії на фронт. Кажуть, що Італія має тепер в Альбанії до 300,000 війська.

ДАЛІ БОМБАРДУЮТЬ ТАРАНТО

Британські воєнні звідомлення згадують нове бомбардування італійської морської бази в Таранто, де цього понеділка завдано італійській фльоті такий тяжкий удар, що далі твердиться, що він матиме великий політичний вплив на невтральні держави, зокрема на Совети.

НАЗИВАЮТЬ ЗВІТ ЧОРЧІЛА „ФАНТАСТИЧНИМ"

В Італії видано спеціяльний воєнний комунікат, в якому обговорено звіт, який здав британський премієр, Винстон Чорчіл, в британськім парляменті про бомбардування британськими нищильниками італійської фльоти, що була згромаджена в Таранто. Той звіт комунікат називає „фантастичним перекручуванням". І заповідає, що вскоротці буде виданий окремий комунікат, який зясовує цілу морську ситуацію на Середземнім морі.

ЛОНДОН І БЕРЛІН ДАЛІ БОМБАРДОВАНІ

Не зважаючи на інші воєнні події, як Лондон так і Берлін, є тепер постійно бомбардовані, як не днями, то ночами, або й днями й ночами.

НОВІ БРИТІЙСЬКІ ПАНЦИРНИКИ

Велика Британія пустить на море пять нових панцирників, яких головним завданням, як догадуються, буде слідити за німецькими кораблями, що бушують по Атлянтику і нападають на британські конвої.

РЯТУНКОВА РОБОТА.—Спеціяльні рятункові робітники в Лондоні шукають за людьми, погребаними під румовищами дому, поціленого німецькою бомбою.

СОВЕТИ ПОГОДИЛИСЬ З НІМЕЧЧИНОЮ ЩОДО СПІЛЬНИХ СПРАВ

БЕРЛІН. — Усі признають, що наради, які відбулись між канцлером Гітлером і советським премієром Молотовом, мають велике значіння. Але що саме порушувано підчас тих розмов, того певно ніхто не знає. Урядовий комунікат тільки стверджує, що такі наради відбулись, що були ведені в атмосфері взаїмного довіря, та що довели до згоди у всіх важних справах, що є спільні інтересам Німеччини і СССР. Очевидно, що з такого комунікату не можна багато довідатись, особливо, коли возьметься під увагу, що розмови Молотова з Гітлером тривали понад 7 годин. Американський кореспондент, що дописує з Берліна до часопису „Ди Ню Йорк Таймс", ствердив, що Молотов „добре прислухувався". З того треба вносити, що й тим разом Гітлер майже весь час говорив, а Молотов слухав.

„Бос" вирішить.

Правдоподібно було так це й тому, що сам Молотов не багато міг сказати. Він міг хіба заявити, що все те передасть Сталінови, а той доперва скаже, що з того буде.

Висновки невтральних.

Коли іде про невтральні політичні коментарі в Берліні, то, як доносять американські кореспонденти, всі вони погоджуються щодо того, що та візита Молотова скріпила положення Німеччини в тому напрямі, що з тих розмов будуть результати. Навіть кажуть, що Росія стане згодом таки цілком отверто по стороні Німеччини, Італії й Японії, бо розмови Молотова й Гітлера прямували, як кажуть, цілком певно до такого пляну, в якому є місце теж і для Італії й Японії.

ПОДІЛИЛИ СФЕРИ ВПЛИВУ.

БЕРЛІН. — Асошіейтед Прес подає, що дипльоматичні кола, які звичайно добре поінформовані, подають, що підчас німецько-советських нарад в Берліні обговорено „новий авторитарний порядок в Европі, Азії й Африці". При тому поділено теж і сфери впливів. Держави „осі" мали дістати Европу поза Советами й Африку. Совети мали дістати великі концесії в Азії. Між іншим Німеччина погодилась на те, щоб вони дістали доступ до „теплого" моря на полудні, себто до Індійського океану. В такому разі до советської сфери впливу належалиб Іран, Афґаністан і Британська Індія. Очевидно, що обговорено теж і сферу впливу Японії на Далекому Сході, як теж і ролю Китаю. Замітне те, що, як подає американська пресова агенція, Гітлер і Молотов говорили про ці справи в такий спосіб, якби Великої Британії вже не було як імперії. Туреччину залишено покищо на боці в тій надії, що вона таки покине Британію і перейде на сторону тоталітарних держав. Інакше й її „розпарцелюють".

СОВЕТИ ХВАЛЯТЬ НАРАДИ.

МОСКВА. — „Червона Звізда", советський військовий орган, згадуючи за побут Молотова в Берліні, пише, що ті відвідини „закріплять советсько-німецькі відносини для добра обидвох країв". Часопис стверджує, що поїздка Молотова є політичною подією великої ваги, на яку звернула увагу преса цілого світа. Зокрема згадує часопис за те, що пише про ті відвідини німецька й італійська преса, що надає тим відвідинам велике політичне значіння.

ЩО ОФІРУВАЛИ СОВЕТАМ В АНГЛІЇ?

ЛОНДОН. — Американська пресова агенція подає, що перед самим виїздом Молотова до Берліна британський амбасадор в Москві предложив Советам пропозиції Великої Британії в справі советсько-британського зближення. Отже Велика Британія зобовязувалася не піти війною проти Советів, а також рішилась дати Советам місце в нарадах мирової конференції, що малаб відбутись по закінченню війни. Ще далі Велика Британія готова була згодитись і на прилучення балтійських держав до СССР. Та так сталось, що замість відповіди на ті пропозиції, Молотов виїхав цілком несподівано до Берліна на наради з Гітлером.

ГІТЛЕР ПРО „СОЦІЯЛІСТИЧНУ ДЕРЖАВУ".

БЕРЛІН. — По війні буде найбільшим завданням Німеччини стати „взірцевою соціялістичною державою". Таке заявив Гітлер делегації робітників, що працюють „поза боєвою лінією", себто головно в фабриках муніції. Гітлер дав тим робітникам велике признання за ревну працю, завдяки якій, як казав, „німецький вояк має найліпшу в світі зброю і необмежену скількість муніції".

БАСАРАБІЯ ДУЖЕ ПОТЕРПІЛА.

БУКАРЕШТ. — Басарабія, що опинилась під Советами, дуже потерпіла від землетрусу. В Кишиневі, столиці краю, згинуло понад 200 осіб і є багато ранених. Деякі місцевости зникли цілковито. В інших є по кілька сот вбитих.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДОПОМОЖІМ ЧЕРВОНОМУ ХРЕСТОВИ

Як кожного року так і цього відзивається до нас Американський Червоний Хрест, взиваючи нас стати його членами, чи допомогти йому в акції збирання фондів. Звертаємо на цей поклик увагу нашого громадянства, бо коли є де в світі яка благородна інституція, що заслугувалаб на загальне попертя, то є нею цілком певно Червоний Хрест, що має свій осідок в Женеві в Швайцарії, а до якого належить теж і Американський Червоний Хрест.

Відозва А. Ч. Х. знаходить завжди широкий відгомін. Знаємо самі з практики, що куди не обернемось, бачимо в театрах, ресторанах, банках, залізницях і т. п. жінки, що було вбрані, з відзнаками Червоного Хреста і пушками, що збирають жертви. Бачимо жінки і дівчата, ріжного віку, походження і стану, що зголошуються тисячами, добровільно і без заплати, щоб допомогти гуманітарній акції А. Ч. Хреста. А як знаємо, то та акція дуже широка. Вона обіймає ріжні ділянки тут в Америці, в кожнім місті, де є філії А. Ч. Х., а також і поза Америкою. Знаємо, наприклад, що не так давно було проголошено в українських ґазетах, що навіть наші лемки, що опинились під німецькою окупацією, дістали допомогу від Американського Червоного Хреста. Такої допомоги будуть цілком певно потребувати українські землі по війні в ще більших розмірах, бо тепер не може її дати А. Ч. Хрест в такий спосіб, якби сам хотів, бо є перешкоди через бльокаду. Та є нашим обовязком бути в акції А. Ч. Х. активними з чисто гуманітарного й американського боку. Але також і тому, щоб могти таким способом впливати, щоб Україна могла у свойому часі дістати відповідну допомогу.

Ми досі прикладали таки замало ваги до нашої участи в загально-американських акціях, коли вони не мали політичного характеру. А так виглядає, що ми моглиб скорше знайти прихильників серед людей наук, штуки чи тих, що займаються гуманітарними справами, ніж серед політиків, що звичайно ідуть за силою і зацікавлені більше тими, що нагорі й сильні, ніж тими, що слабі й поневолені та нещасні. Очевидно, що не можемо легковажити політичну акцію, але не всі мусимо нею займатись. Є інші ділянки, на яких працюючи, можемо добре прислужитись теж і українській справі. Червоний Хрест дає нагоду до такої праці. Природно, що праця А. Ч. Х. це не політика. Але допомога голодним, навіщеним епідеміями, землетрусами, чи жертвам війни — це така політика, якої світ уже тепер дуже потребує, а буде її потребувати в далеко більшій мірі по війні. І буде її потребувати винищена окупантами Україна. Тому саме, маючи те все на увазі, стараймось усюди співпрацювати з філіями і відділами А. Ч. Хреста в їхній загально-американській гуманітарній акції, яка є в першу чергу акцією загально-людською, особливо важною тепер, коли цілий світ переживає нові страхіття.

ДЕМОКРАТИЧНА ОПОЗИЦІЯ

(Дискусійна стаття).

Вендел Вилкі в своїй повиборчій промові, виголошеній 11. листопаду ц. р., щераз потвердив стару правду: демократичний устрій мусить за всяку ціну мати опозицію. Устрій без опозиції це фактично диктаторський устрій. Правда, деякі диктаторські устрої в своїх початках мають деколи попертя найширшого загалу і саме на основі цього попертя вони тепер кажуть, що вдійсности їх устрій є найбільш „демократичний". На перший погляд у цьому є дрібка правди. Але коли дивитись на життя з реального боку, то важко припустити, щоб якийсь один чоловік, диктатор, на далеку мету, мав таке однодушне попертя широкого загалу, щоб міг себе уважати виявом демократичної волі.

Ріжниці мусять виринути, бо ріжниці це природне явище. Люди у власній душі не знаходять цілковитої одноцушности. Навіть у власній душі мають сумніви щодо своїх поглядів, як зачнуть до них підходити з ріжних сторін. Душевні конфлікти є доказом живучости людської душі. Суспільні ріжниці і конфлікти є доказом живучости суспільности, цілої нації. Вони є конечні. А коли хтось хоче заколисати їх до нечинности, проповідуючи в суспільнім житті цілковиту однодушність, досконалий мир і гармонію він на далеку мету заморожує життя нації і зводить її до статичного виду.

Можуть бути в суспільнім життві творча „сварка", творчі роздори і конфлікти, в часі яких люди довершують великих діл. А може бути досконалий мир і згода, але водночас відсутність всякого оживлення, всякої праці. Хіба ми, українці, не знаємо таких випадків, де в часі терть творено нові суспільні цінности, будовано нові народні доми, творено нові організації, загалом, ведено оживлену суспільну роботу. Знову знаємо й таке, як в часі так званої „згоди" життя завмирало, організації ниділи, побудовані доми чи церкви задовжувались по вуха і йшли на ліцитацію, а широкий загал відчужувався від народньої праці, не дбав про визвольні змагання України і не складав жертв на народні цілі.

Суспільного тертя треба. Ми робимо основну помилку в тім, що маємо якийсь надмірний переляк перед всякими суспільними тертями. Згода, мир — мають у нас якусь майже релігійну пошану. Але що з того виходить? Виходить те, що в часі так званого суспільного миру ми занепадаємо в нечинність. Зате пробудившись, попадаємо в другу скрайність і починаємо таку сварку, в якій затрачуємо почуття границь. Тоді тертя цілком виломлюється зпід громадської контролі і стає деструктивним.

Суспільного тертя треба. Воно конечне для демократичного життя. Воно надає цікавости життві, воно викликує суспільну динаміку і завзяття. Проти суспільного тертя не треба в засаді виступати. Його треба признати за конечне і надавати йому правила, подібно до кулачної боротьби, яка має свої правила, яких навіть у найзавзятішій боротьбі не вільно поламати. Відкинувши в засаді суспільне тертя, ми відкидаємо водночас в засаді всі правила боротьби. Тоді з суспільного тертя виринає справді погана сварка і бійка, в часі якої люди вдаряють нижче пояса, копають в живіт, відкусують вуха. Обкровавившись ось так і набравши несмаку до себе самих, закокурічені змагуни проголошують „мир", „згоду". Але досконалий мир, досконалу згоду, в часі якої не порушують навіть найосновніших суспільних проблем. Так начеб відвертались плечима від тої вічно рвучої, вічно змінливої ріки, якою є життя кожної суспільности. Хай там собі ріка рве греблі, хай котить каміння, хай розсаджує мости — ми не бачимо цього.

Всяку роботу попереджає думка. Суспільна робота відразу позначається ріжницями думок, а далі лекшим чи сильнішим тертям. В добу „перемиря" всі уникають тертя. А що всі інстинктовно знають, що робота без тертя не обійдеться, тому вони задля згоди уникають всякої роботи. Починається мертвеччина і гниття суспільного організму, від якого нераз заносить смородом на тисячу миль. Але є згода. Досконала згода!

Як сказано, наша суспільність на тертя реагує часто гістерично. Це мабуть тому, бо вона памятає „файти", в яких змагуни боролись як попало, а до того боролись не за якісь вищі засади, тільки за ріжні „персоналія". Та це не вихід з ситуації. Зогидивши собі непліддні, деструктивні „файти", ми не можемо попадати в якусь другу крайність, в досконалий мир. Бо, як сказано вище, такий досконалий мир є недемократичний, шкідливий для життя і для розвою суспільности. Як сказано, такий досконалий мир викликує суспільне гниття. В державних народів такий мир спричиняє нераз те, що появляється якийсь диктатор, бере усіх за чуба і без багато розговорів змушує людей робити те, що він прикаже.

Л.

З КАНАДИ

ОБХОДИТИ СВЯТА ПО СТАРОМУ ЧИ НОВОМУ КАЛЕНДАРІ?

У Канаді ведеться між українцями від довшого часу пресова і вічева кампанія про справу, яку порушувано вже теж і в стейтах. Іде про те, чи обходити свята по новому стилі та закинути вживання юліянського календаря при обході церковних свят.

Як причину до занехання юліянського календаря в церкві подають те, що по містах обходження свят по старому календарі неможливе і шкідливе під матеріяльним оглядом. Більшість населення міст, кажуть, це ті, що церковні свята обходять по новому календарі. Школярі мусять іти до школи, бо школи не признають церковних свят по старому календарі, а студенти, які не пішли би того дня до школи, тратять науку, що може мати лихі наслідки при їхніх кінцевих іспитах. Робітники, працюючі по склепах, фабриках й офісах, не можуть опустити свого місця заняття без матеріяльної шкоди для себе, а часто і без того, щоб цілком не втратити заняття.

Ось це є причини, твердять прихильники нового календаря в церкві, що українці відчужуються від своєї церкви, а далі і від своєї народности, бо починають обходити важніші свята з тими, співгорожанами, що ідуть за новим календарем і по неволі асимілюються. Особливо дотикає це молоді, що вчащає до шкіл як і тої, що працює по ріжних підприємствах і офісах. Коли ж буде святкуватися наші свята по новому календарі, тоді наша молодь не буде потребувати іти до чужих церков, але піде до своєї, так кажуть.

Кампанія за принняття нового календаря у православних українців не ввінчалась успіхом, бо більшість православних заявилась виразно проти зміни. Зате в українців греко-католиків згадная кампанія має більші успіхи. Доказом цього може бути те, що, наприклад, греко-католицька парохія св. Йосафата в Едмонтоні, яку обслугують оо. василіяни, приняла 27. жовтня єпископський Ординаріят, щоб від Різдва б. р. обходжено всі церковні свята по новому календарі. На згаданому вічу, як подають, мало бути приявних 300 парохіян і лиш один з них спротивився згаданій резолюції. Реферат про приняття в церкві нового календаря виголосив адвокат Ю. Шкварок. У дискусії, що вивязалась по згаданім рефераті, забрав слово також молодий учитель середньої школи п. Орест Демків, що саме скінчив албертійський університет. Він заявив, що промовляє від молоді, яка його устами просить старших парохіян, своїх батьків, щоб якнайскорше зачати обходити свята по новому календарі. За словами п. Демкова, приняття нового календаря в церкві, є одинокою річю, яка потрапить придержати українську молодь при своїй церкві й народности.

Та коли приглянутись відносинам у Канаді обєктивно, то треба ствердити, що така зміна календаря могла би бути добра тільки тоді, колиб приняли її всі американські українці, себто як греко-католики так і православні. І то як в Канаді, так і в Злучених Державах.

Інакше така зміна принесе нам тільки нове роздвоєння і доведе між українцями до нового поділу: на прихильників і противників приняття нового календаря. А тоді буде з реформи більше лиха ніж добра. По фармах або малих місточках, де наші люди мешкають у більшім числі, справа приняття нового не є актуальна, принаймні ще якийсь час. По містах, як це представив п. Демків, зміна принеслаб деякі користи, чи запобігла би відчуженню нашої молоді. І це є все, що можна про цю справу обєктивно ствердити. Коли іде про саме греко-католицьке духовенство в Канаді, то треба ствердити, що воно не веде в церкві ніякої агітації за зміну календаря. Виходить, що єпископ і духовенство не є одначе проти зміни, а навпаки на ту зміну далиб радо згоду, якщоб 95% вірних дали на таку зміну свою згоду. Так мають відповідати тим, що запитують їх про їхню думку в справі зміни календаря в церкві. Вони підкреслюють, що календар не має нічого спільного з українською народністю.

Конгресова бібліотека в Вашингтоні має матии найбільшу на світі збірку рідних і давніх книжок для дітей.

З УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ

Ярославська округа.

На терені вище згаданої округи діє Український Допомоговий Комітет в Ярославі, з Делегатурами в Перемишлі, Радимні, Порохнику, Дубецьку, Переворську, Лежайську і Ніску. Праця по Делегатурах йде згідно з вказівками У. Ц. К., в приміненні до терену й спроможности розпоряджати відповідними силами. Найкраще представляються ті Делегатури, що діють на теренах з більшістю українського населення та що обслуги мають свідому своїх завдань та ідейну інтелігенцію.

Одною з таких Делегатур є Делегатура в Радимні. Містечко Радимно, положене над Сяном, 12 км. в сторону Перемишля, числить коло 3,000 населення, з чого 45% є українці. Села Радимнянщини є в більшості з переважаючим відсотком українців, як прим. Святе 99%, Сосниця й Задіброва 99.5%, Сколотів 84%, Зомістці 75%, Заболотці 76%, Острів 52%. Національна свідомість по цих селах перед війною була дуже слаба через терор польської адміністрації, людовецької агітації, а в деяких селах, як напр. Святому, люди були ще дотого збаламучені кацапщиною так, що виїхало звідти 50 родин добровільно до СССР.

Тепер українці взялися до розбудови свого громадянського життя. В самому Радимні і по селах адміністрація перейшла, за винятком одного села, виключно в українські руки, школи обсаджено новими українськими силами, відновлено працю по розвязаних культурно-освітніх товариствах та позакладено нові, де ще не було. Праця пішла самочинно, власними силами села, лиш в деяких випадках була започаткована інтелігенцією або з Радимна, або з Ярослава.

В Радимні вся праця йшла у читальні „Просвіти". Крім сходин членів, на яких виголошувано реферати на ріжні теми, відбулися більші свята з концертами. Крім цього відбулися спортовий та санітарні курси.

Тереном праці Делегатури є 14 місцевостей, у яких є: 13 українських мужів довіря, 13 громадських урядів, 10 шкіл, 11 читалень „Просвіти", 11 відділів Виховання Молоді, 9 кооператив, 6 гуртків „Сільського Господаря", 9 дитячих садків, 3 захоронки.

Крім культурно-освітньої праці веде Делегатура й харитативну акцію та в порозумінні з Маґістратом і складницею П. С. К. видає допомоги для найбідніших.

Делегатура У. Д. К. в Радимні здобула собі позитивною працею довіря всього українського громадянства, а численними імпрезами й масовими виступами зломила теж протиукраїнську пропаганду. Ще тільки польські дідичі фальшивими інформаціями настроюють німецьку владу проти українців, а бувші польські поліціянти, які ще рік тому пацифікували наші села за вищивані сорочки чи українські пісні, теж і тепер намагаються всюди перешкоджати нам в праці. Стан цей зможе змінити одиноко заведення української поліції, що булоб справедливе, бо це українська земля.

С. ЧЕРКАСЕНКО.

ПРИГОДИ МОЛОДОГО ЛИЦАРЯ

РОМАН З КОЗАЦЬКИХ ЧАСІВ

ТОМ II.

(81)

— Що, виспався, пане осавуло? — питав він не то в жарт, не то поважно: лукава ухмилка миготіла під сивим усом і в очах.

— Та спасибі вам, батьку, — відповів із ніяковістю Крига, — виспався, краще й годі.

— От і гаразд. Ходімож оглянемо господарство, щоб знав, що купуєш, та й сідати давно час. Після сніданку поїдемо оглянути займище, череду, овечок, коней.

Старий поводив гостя садом, показуючи насаджені ним овочеві дерева, ягідні кущі, вулії, розкидані по всьому саду. Коло вуліїв поралося ще два діди, опріч господаря. Вони звичайненько відповіли гостеві на його вітання.

— Як бачиш, пане осавуло, — кивнувши головою на дідів, зауважив Гулий, — якщо доведемо торг до бажаного скутку, не лишу тобі бджілок сиротами: буде кому подбати про них... Старі ці знають це Боже діло не гірш від мене.

Оглянули обору, стайню, льохи, хати й „курені" для тих, що жили на хуторі, й інше господарське побудовання з коморами, засіками тощо, вилізли навіть на вежу, де знайшли Семена на свойому місці — на чатах.

— А де ваші гості, Семене, що їх не видно? — спитав Гулий.

— Подалися до річки коні поїти, — відповів старий баштовий. — Та онде й вони, — показав він рукою крізь бойницю, — коней купають.

— А сліпий?

— Ще спить, — хіба не бачили в стайні?

— Ні, не запримітили якось... Ну, пане осавуло, тепер ходімо поснідаємо. А ти, Семене, скажи Прокопові осідлати коня пана осавули й для мене: поїдемо оглядати околиці.

— — — — — — — — —

Вернулися перед обідом. Замкнулися в старого у світлиці й довго про щось — ніхто не знав — розмовляли. Пройшли, мабуть, до доброї угоди, бо коли нарешті відімкнулися двері, то старий вийшов задоволений і веселий.

— Ану, малий! — гукнув на джуру, — кажи подати нам чогось попоїсти.

— Та мати вже давно ждуть, — відповів хлопець і кулею вилетів геть.

— Семене! — гукнув старий, ставши на порозі, вгору до башти, — а розбуркай лишень нашого музику та приведи сюди... Чи він може вже встав?..

— Давно вже, — відгукнувся згори баштовий.

— Я тут, батьку! — почувся звідтиж таки другий голос.

— Ба, де його занесло! Ану, злізай лишень та йди сюди час обідати, а ти ще, мабуть, і не похмелявся.

— „Ой, наступає та чорная хмара..." — поскрипуючи східцями з вежі, замугикав сліпий.

— „Щось не дуже засмутила його сліпота, — думав вертаючись у світлицю, Гулий. — Безсумний, веселий такий, хочби й здоровому, не каліці"...

Крига кваписв швидче пообідати й не дуже наполягав на питво: мав зараз по обіді вирушити, а надворі стояла спека. Проноза, почувши, що він віджджає, виявив рішучу хіть їхати з ним. Крига охоче згодився товаришити визволенцям. Сліпий прохав старого звеліти дать попоїсти його товаришам та й на дорогу щось видати: запас, мовляв, біди не чинить.

— Шкода, що так наглится — промовив господар, казав малому покликати матір і велів їй зробити все, що треба.

— А тоб, може, ще переночували та вдосвіта холодком...

— Ні, ні, — покрутив головою Крига, — мушу завтра на ніч, найпізніше позавтрьому на ранок бути в Каневі.

— Куди голова, — додав Проноза, — туди й хвіст.

— А що тобі в Каневі? — питав його Гулий.

— Як то що? — засміявся веселий сліпець. — Там мила досі очі виплакала, мене дожидаючи: ну, то візьмемо десь малого, сироту-безбатченка, за поводатаря та й підемо гуляти світами та людей веселити. Ви, батьку, маєте займанщину звідси й поти, а наша буде — ввесь світ, аби ноги винесли та струни не порвалися на кобзі. І всюди почестка й шаноба, мовляв: геть грибе, хай кобзар сяде!..

Отак погуторили ще трохи, поки інші визволенці пообідають, розпрощалися, подякувавши за хліб-сіль, і казали сідлати коней. Старий полковник із челядцю випроводили гостей за браму й сердечно та щиро побажали подорожанам гаразду й безпеки.

Їхали мовчки. Крига з Пронозою попереду, решта на невеличкій відстані ззаду. Та жвавий і балакливий братчик-визволенець не міг довго мовчати: небавом уже замугикав собі під ніс щось про Байду й його пригоди в Царгороді, а далі запитав:

— То ти, пане-брате, зовсім махнув на неньку Січ рукою?

— Та, мабуть зовсім, — відповів Крига.

— В городових хочеш слави здобути?

— Де пак... Може десь за місяць кину й городовий уряд.

— Ов?!.. Чому це?... Знов на Січ?

— Ні... Осяду, мабуть, на займанщині старого полковника Гулого й почну господарювати. Того оце й проїздив до нього.

— Як? У приймах, як інші?.. Яка неволя?...

— Ні, за господаря.

— А він... старий...

— Іде в манастир.

— Та-а-к... Та ти йому що — рідня, чи що, що маєш одідичити по нім його спадщину?

(Дальше буде).

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

С. Ч., Бруклин, Н. Й. — Згідно з нашими відомостями Вашій рідні не виплатять долярами. Усю чужу валюту забирає там держава. І тому така посилка неможлива.

Д. М. — Є під Советами.

НА РІЖНІ ТЕМИ

ТИЖДЕНЬ ДИТЯЧОЇ КНИЖКИ.

Обходять тепер в Америці тиждень дитячої книжки. Обходять, як обходили день матери, день батька: хочуть звернути увагу на вагу книжки для дитини.

Поза цим „святом" є думка, що книжка це один з найбільше сильних і благородних впливів, яких дізнає людина в молодому віці.

Кілько родичів признає цю думку? І кілько з них поступає за нею, себто набуває книжки для своїх дітей?

ДИТЯЧА ЛІТЕРАТУРА

Це тут очевидно за дитячі книжки, писані спеціяльно для дітей.

Декому такі книжки можуть видатися пустою забавкою. Займатися книжками для дорослих людей — поважна справа, але книжками для дітей — дитяча справа.

Такої думки часто держаться й діти. Сказав один хлопець, коли його питали, чому Юлій Цезар великий чоловік: „Юлій Цезар зовсім не великий чоловік, коли він написав книжку, яку можуть читати ученики на першому році навчання латинської мови."

ВЕЛИКІ ПИСЬМЕННИКИ ДЛЯ МАЛИХ ЛЮДЕЙ

Та коли переглянути історію літератури кожного народу в світі, побачимо, що в кожному з них писанням книжок для дітей займалися найбільші письменники.

У нашій літературі наприклад Шевченко складав буквар для дітей, а Франко писав „Абу Казимові капці", „Дон Кіхота" і „Лиса Микиту".

Як сказав один критик: „Ні один письменник не може собі бажати кращої безсмертельности, як промовляти своїми творами до одного покоління дітей за другим, як формувати їх ум і запалювати огнем їх уяву."

СПЕЦІЯЛЬНО ДЛЯ ДІТЕЙ

Дитяча література, себто книжки, призначені спеціяльно для дітей, пишеться звісно дещо інакше, як книжки для дозрілих людей. Це вже хочби тому, що дитина не може зрозуміти всего, що розуміє старша людина, і те, що вона розуміє, розуміє дещо інакше, відповідно до свого обмеженого досвіду.

Та з цього ще не виходить, що діти не цікавляться книжками для дозрілих людей. Замітно, що деякі найбільше популярні дитячі книжки були писані для дозрілих людей.

Відому у нас книжку англійського письменника Свифта „Подорожі Ґулівера" автор написав для старших читачів з наміром розкрити слабі сторони англійського громадянства. Щоби це зробити, він представив, як англієць попадає між великанів і карликів. Діти читають тепер цю книжку залюбки, очевидно не добачуючи кпин автора зо суспільства й трактуючи книжку просто як опис небувалих пригод.

КНИЖКИ, ЯКИХ ДІТИ НЕ ЛЮБЛЯТЬ.

Коли з одного боку є книжки, писані авторами для дозрілих, які залюбки читають діти, з другого боку є книжки, які були писані авторами спеціяльно для дітей, а яких діти не люблять читати.

Тепер критики й письменники стараються розгадувати, яких саме дитячих книжок діти не люблять читати.

Майже всі вони годяться в тому, що діти не люблять книжок, яких автори говорять до дітей згори: це показує, що й на дитину письменник мусить дивитися не як на нижчого від себе, а як на рівного, а це може звичайно зробити лише людина, що в серцю не почувається нижчою він інших людей.

ПОЩО ГОЛОВУ МОРОЧИТИ?

Та спитатися міг би дехто, чи не пора буде подавати людині книжку, як дорoсте?

Прихильники дитячої літератури покликаються на досвід усіх людей, що читання книжок це звичка: хто не навик до читання замолоду, тому на старші роки це буде важче навчитися.

Коли дехто боїться, що дитина до книжки замолода, досвідчені люди кажуть, що доріла людина може бути до книжки застара.

КНИЖКА Й РОЗРИВКИ

Люди, що цими справа спеціяльно займаються, ствердили, що цікавість до книжки нині викликають і розвивають фільми й радіо.

Дитина, чуючи на радіо цікаві речі, забажає дізнатися дещо більше про них і шукає за тим по книжках. Подібний вплив має фільмове представлення.

З другого боку одначе ці самі фільми й радія забирають дитині багато часу й лишають їй менче часу на читання книжок. Виходить, що дитину треба би покерувати так, щоб вона вміла розумно вживати свого часу, щоби вона з радія та фільми користала й книжки не забувала.

РОДИЧІ НЕ ОДНІ

Поза кожним з тих річей: книжкою, фільмою й радіом, є певні люди, які хотіли би стягнути людей (і дітей) виключно до себе. Дитина находиться немовби в осередку стираючихся сил. Не дивниця, що вона часто змішана, розсіяна, заклопотана, куди повернутися.

Та дитина має приятелів, які зацікавлені більше в дитині, ніж у бизнесі, книжковім, фільмовім чи радіовім. Такими приятелями є: родичі, вчителі й бібліотекарі. Розумні родичі, вчителі й бібліотекарі хочуть скріпити в дитині розумні звички щодо книжки, радія й фільми.

Та й між ними можлива конкуренція. Є родичі, які не звертають уваги на вчителів і бібліотекарів, як є бібліотекарі й вчителі, які не звертають на родичів. Щасливі діти, для котрих зрівноваженого розвою працюють спільно родичі, вчителі й бібліотекарі.

РОДИЧІ БЕЗ КНИЖОК

Бувають і такі родичі, які виросли не знаючи книжки й які тому не бачать потреби книжки для своїх дітей. Для них видаток на книжку це гроші, викинені в болото.

Якби такі родичі застановилися на хвилину, вони побачили би, як багато вони самі покладаються на науку з книжок. Нині настав такий світ, що вже просто ніяка людина не може обходитися без книжки й ґазети. Коли більшість людей жила без них, тоді й неграмотна людина могла в світі давати собі ради. Коли не то більшість, а майже всі люди читають книжки й ґазети, ті нечисленні люди, що не читають, мусять оставатися позаду інших.

Чим далі, тим більше значіння для людського життя набирає освіта, а між засобами освіти головне місце займає книжка. Передавання знання устним переповіданням і прикладом, як це було давніше, тратить все більше й більше значіння. Тому родичі, які дитині практично не нащіплюють звички до книжки, закривають, нехотячи може, але все таки закривають, перед дитиною велику правду про значіння книжки для практичного життя в світі.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗА СХІДНІЙ ОСЕРЕДОК НАРОДНЬОГО ЖИТТЯ.

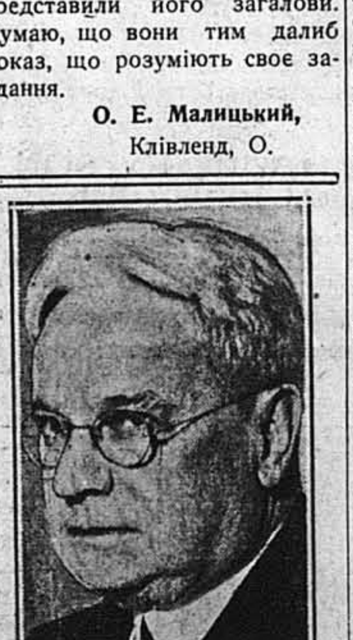
Читаємо тут, на Середньому Заході, дописі про нюйорський Український Народній Дім і про розтіч нюйорських українців з приводу нещасливого випадку, що стався у тому Домі перед двома роками. Ніяк не може нам у голові поміститись розумування, щоби через цей випадок настало таке велике збентеження в цілій громаді. Бо коли йде про українське імя, то ми і тут відчули це так само, як українці в Ню Йорку. Але чи ми маємо з того приводу занедбати, наприклад, навіть Листопадове Свято? Що така українська манифестація має спільного з якимсь там злочином, сповненим невідповідальними людьми?

Так само мало чуємо про якісь інші імпрези в Ню Йорку, як це бувало минулими літами. Бувало майже в кожному числі „Свободи" читали ми, що в Народнім Домі є це, те, чи інше. А цього року ледви можемо щось почути.

Читаю в „Свободі" міркування гром. Каськова. Каже, що прийдеться вибрати якусь іншу громаду під Ню Йорком для створення українського центра для цілої околиці. Думаю, що це мильна думка. Колиб у Ню Йорку і не було української громади, то треба булоб її створити. Просто тому, що манифестації на передмістю не мають того самого значіння, що в місті, і ще в Ню Йорку! Отже ніяк не можна допустити до того, щоб нюйорська українська громада заснітилася. Навпаки, треба підобрати способи, щоб її відновити.

Знаємо, що в Ню Йорку є багато українських інтелектуалів - професіоналістів. Навіть існує там товариство українських професіоналістів. Знаємо, що між ними є адвокати, лікарі, музики, літерати, співаки, театральники, культурні бизнесмени і т. п. Чиж це не світила народу? Чи не можуть вони зійтися разом та вирішити питання, як відновити народнє життя? А хтож в старому краю вів перед в народньому житті, як не ось така інтеліґенція? Чомуж то в Ню Йорку наша інтеліґенція має ждати на чийсь зазив, може і несвідомих людей, щоб вони вказали, як відновити народнє життя. Чиж не ліпше, якби спершу самі інтеліґенти зійшлися, передумали справу і виготовили плян праці та представили його загалови. Думаю, що вони тим далиб доказ, що розуміють своє завдання.

О. Е. Малицький,
Клівленд, О.

ВИБРАНИЙ НАНОВО. — Гайрем Джансон з Каліфорнії знову вибраний сенатором. Він був вибраний уперше в році 1916.

ЇСТИМУТЬ МЯСО З ПСІВ

БЕРЛІН. — З днем 1. січня 1941 р. буде дозволено людям їсти в Німеччині псяче мясо. Кінське мясо можна тепер діставати в ресторанах без того обмеження, яке існує щодо іншого мяса.

КОНҐРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

(ВАШИНГТОН, Д. К., 24-ГО ТРАВНЯ 1940). ЗВІТ З НАРАД.

Відчитання списку делеґатів.

Рівно в 11-тій годині перед полуднем секретар Конґресового Комітету, гр. Антін Цурковський, попросивши приявних про спокій і увагу, відчитав імена зголошених і зареєстрованих делеґатів на Конґрес.

Вступне слово.

Після прочитання імен приявних делеґатів секретарем Конґресового Комітету, промовив о. Володимир Лотович, як предсідник Провидіння, Стоваришення Українців Католиків в Америці:

„У хвилині, коли знову важиться в Европі доля народів, підіймаємо тут, на американській землі голос в обороні наших рідних братів і сестер, що там, на українських землях, караються у тяжкій неволі...

„Сьогодні ми будемо радити над тим, яку нам дати відси допомогу визвольній боротьбі українського народу.

„Тому то звернімся в першу чергу за допомогою до Найсправедливішого й Найпевнішого Джерела, до Всевишнього, тією молитвою, що її навчив нас сам Бог-Син: Отче Наш..."

Відкриття нарад Конґресу.

Гром. Микола Мурашко, голова Конґресового Комітету, відкриває наради Конґресу. У вступній промові коротко переходить змагання українського народу до державної самостійности перед світовою війною. Потім говорить про боротьбу після світової війни та покладені жертви майна і крови. Український нарід ніколи не зрікався свого права жити своїм вільним життям на рідній землі.

І ця боротьба українського народу не устала ні на хвилину. У теперішній важкій, переломовій хвилині добро українського народу вимагає, щоб в першу чергу ті держави, що визнають демократичні принципи, дізналися дещо більше про український нарід і його змагання до свобідного життя. Щоб звернути увагу світа на українську справу, скликано цей Конґрес.

Ту ціль мали на увазі чотири українські запомогові орґанізації, коли обговорювали і погодилися взяти на свої плечі цей важкий народній обовязок: скликати один український Конґрес, щоб на ньому заманіфестувати перед світом право українського народу на вільній державний розвиток. А дальше, щоб порадитися і вирішити, як повести спільну роботу тутешніх політичних, культурних і запомогових організацій на допомогу українському народови в його визвольних змаганнях.

Події в Европі, де наш нарід має заковані руки і завязані уста, поклали на нас, американських українців, обовязок вивести українську справу перед форум світа.

Тому на нас спадає святий обовязок вже тепер звертати увагу американського народу і нашого уряду на те, що в інтересі тривкого світового миру вони повинні в часі переговорів піддержати справедливі домагання українського народу мати свою незалежну народоправну державу.

Витає всіх приявних делеґатів і гостей і проголошує Конґрес відкритим.

Наприкінці взиває приявних встати з місць і віддати пошану всім борцям і героям, які впродовж історії українського народу віддали своє життя в обороні прав і волі України. В урочистій мовчанці приявні повстали з місць, віддаючи пошану борцям України.

Порядок нарад Конґресу.

З черги голова Конґресового Комітету відчитує оцей порядок нарад Конґресу:

Відчитання спису приявних делеґатів — Провірна Комісія.

Відкриття Конґресу — о. Володимир Лотович, Головний Предсідник Провидіння.

Вступна промова — Микола Мурашко.

Українці в Америці — Іван Киселиця.

Боротьба України за державну незалежність — Марія С. Ґамбаль.

Наша допомога Україні — Степан Шумейко.

Пополуднева перерва.

Звіт Провірної Комісії.

Україна, Польща і мирові договори — д-р Лука Мишуга.

Україна, Росія і демократія — Мирослав Січинський.

Економічні основи самостійної України — Володимир Тимошенко, Стенфордський Університет, Каліфорнія.

Резолюції.

Закінчення.

Делеґат Евген Скоцко, піддержаний проф. д-ром Грановським, зголошується до слова і ставить внесок, щоб Конґрес вибрав президію зпоміж приявних на салі делеґатів.

Делеґат Володимир Крайківський ставить внесок, щоб дотеперішня президія Конґресового Комітету проводила дальше нарадами Конґресу.

Голова Конґресового Комітету Мурашко, заряджує над обома внесками голосування, візвавши впорядчиків на салі, щоб почислили голоси.

За першим внеском дел. Скоцка заявляється 86 делеґатів.

За внеском дел. Крайківського заявляються всі інші делеґати, числом понад 700.

Президія Конґресового Комітету остає на місці для переведення Конґресу.

(Дальше буде).

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

†

В пятницю, 8. листопаду, після довгої важкої недуги, помер на фармі у Бриджвил, Па., біля Питсбурга, проживши 57 років, член від. 161. У. Н. Союзу

о. д-р МИКОЛА КОПАЧУК.

О. Микола Копачук був родом з Буковини. Народився в селянській родині 4. лютня 1883 року.

Середні школи й університет покінчив у Чернівцях. Там теж добув докторат. Висвячений був теж у Чернівцях 18. травня 1908. року, у тамошній православній церкві.

Приготовлявся на професора університету, коли вибухла минула світова війна.

Після світової війни займав становище урядовця Української Західньої Республики.

До Америки приїхав у 1921. році.

Дня 11. квітня 1928. був принятий до Української Греко-Католицької Дієцезії у Злучених Державах і душпастирював на кількох парохіях.

До У. Н. Союзу вступив у 1922. році.

Помер від паралітичної атаки. Спершу довше пролежав у шпиталі, а потім на фармі аж до смерти.

Український народ стратив у Покійнім патріота й заслуженого борця за його права.

Оставив вдову Ольгу. Дочка-одиначка померла в молодім віці на Буковині.

Похорон відбувся в Питсбурґу в четвер, 14. листопаду 1940. р.

В. Й. П.!

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

ДІТРОЙТ, МІШ.

З забави на Народний Дім.

З нагоди 25-літнього ювилею подружого життя громадян Степана і Агафії Хомяк їх діти, кревні і знайомі, справили їм 20. жовтня ц. р. в гали при Горст вул., Норт Дітройт, гарну несподівану забаву. Коло четвертої години почали сходитись гості і скоро заповнили галю. Бо ювиляти добре знані в нашій околиці як примірні патріотичні громадяни. Тому багато гостей прийшло на цю забаву. Ювиляти є членами У. Н. Союзу, також вписали своїх дітей до тов. ім. Івана Франка, де п. Хомяк був кілька разів фінансовим секретарем. Крім того він і його дружина є членами чисельних інших місцевих орґанізацій.

Господині приготовили на тій гостині чимало ріжних добірних потрав. В 6. год. вечером прийшла музика і весільні бояри, які удались до дому ювилятів, щоб їх привезти до галі. При вході їх привітала хлібом і сіллю пані Сірко, після чого вони забрали місце за столом.

К. Хомяк представила всім ціль цеї гостини і попросила на тостмайстра пана Андрушкова, який своїми дотепними заввагами бавив гостей, а також просив до слова ріжних бесідників. Серед них говорили: брат ювилята І. Хомяк, та його дочка Маруся і син Микола; далі — п. Головчак, предс. тов. Івана Франка, пані Когут, п. Сівак, п. Захарійчук, пані Сірко, пані Василик, п. Федоршин, І. Василик, п. Бойко, К. Хомяк. Всі вони висказували щирі побажання на адресу ювилятів. Накінець забирали слово самі ювиляти і заявили, що вони дуже зворушені прихильністю своїх знайомих і приятелів, та ніколи не думали, що стільки в них щирих приятелів.

Далі тостмайстер в імені приявних вручив ювилятам гарний дарунок, а саме „дайнет сет" і готівкою $35, що залишились зо зібраних на ту ціль грошей. Пані Сірко передала гарний дарунок від С.У.А. Ювилят п. Хомяк, подякував за дарунок і гроші передав на місцевий Народний Дім, що має повстати в Норт Сайд. Гості одобрили це рясними оплесками і на заклик п. Андрушкова зібрано на ту саму ціль ще $20. Разом $55. Якби такі збірки переведено при всіх інших нагодах, то в нас скоро повстав би свій Народний Дім.

Після того гості гарно забавлялись і танцювали до пізної ночи.

Присутна.

Побережна лінія в Новій Скотії є три рази така довга як ціла тихоокеанська побережна лінія в Злучених Державах.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ТОРОНТО, ОНТ.

З організаційного життя У. Н. Союзу.

Представник У. Н. Союзу на Канаду, гром. П. Дуда, прибувши на дводневний побут до Торонта, відвідав відділ 469 У. Н., що гуртується при греко-кат. парохії.

Будучи присутним на парохіяльнім концерті, в неділю, 13-го жовтня б. р., шановний гість виголосив змістовну й річеву промову, яку вислухали присутні з великим зацікавленням.

Зложивши привіт від усіх відділів в Канаді та Головного Уряду, шановний промовець висловив признання хористам і диригентові гром. П. Петрушинському за гарно підготовлену концертову програму, а зокрема молоді, за її активну участь в організаційній роботі.

В своїй дальшій промові говорив він про вартість, значіння та цілі У. Н. Союзу, як одинокої найбільшої й найбагатшої української асекураційно-допомогової організації — У. Н. Союз, як і всі інші наші гуманітарно-допомогові організації, включаючи українську церкву, має головно за ціль обєднати в своїх рядах якнайбільше число української еміграції, помагати її матеріяльно, як рівнож підтримувати й розбудовувати її культурносвітне життя, дбати про виховання в ріднім дусі нової генерації та взагалі причинюватись до скріплення нашого національного існування на еміграції.

Беручи під увагу ці всі користи, якими наділяє своїх членів У. Н. Союз, кожний свідомий член української нації повинен вступити в його ряди й бути гордим, що належить до такої цінної економічної установи, яка вже обєднала досі 37,000 українських громадян, та за 46 років свойого існування виконала велику роботу, несучи матеріяльну поміч Старому Краєві.

В дальшій бесіді навів кільканадцять багатомовних прикладів, якими доказував, що У. Н. Союз заслуговує на повну піддержку українського громадянства. **П. Петрушинський.**

РАЧЕСТЕР, Н. Й.

На рекордування пісень.

На зборах Української Національної Ради взято під увагу між іншим і справу рекордування тих пісень, що були відспівані під проводом проф. Ол. Кошиця на концерті в Вашингтоні, влаштованім з нагоди Конгресу Американських Українців. Присутні заявились за зарекордування тих місць. На 25-літнім ювилею гром. В. Плюти започатковано збірку на видання рекордів, зібравши на те $15. Як тільки появиться у тій справі відозва Конгресового Комітету рішено повести загальну збірку серед громадянства.

Д. Братусь,
секретар У. Н. Р.

ЙОНКЕРС, Н. Й.

Листопадове Свято.

В неділю, 10. листопаду ц. р., відбулось, у парохіяльній галі при Чеснот вул., в Йонкерс, Н. Й., Листопадове свято. Людей була повна галя, серед них чимало молоді. Свято відкрив місцевий парох, отець-совітник М. Кінаш вступним словом, в якім коротко зазисував положення українського народу і наші завдання, що теперішню тяжку хвилю лежать перед нами. „Нині не одному шибне гадка, що нема вже надії на те, щоб над Львовом і Києвом знов повівав жовто-блакитний прапор; нині всі наші надії належать до історії — вони вже розвіялися... А так не повинно бути. Ми не сміємо тратити надії", говорив з чуттям бесідник. Не лиш українців, але й вісім нових народів нині втратили самостійність, а проте вони не попадають в розпуку, а боряться за свою незалежність. Вічно кати панувати не будуть. Вірмо в перемогу і в слова Шевченка, що

„Встане Україна
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить,
І помоляться на волі
Невільничі діти".

Добре зрівноважений і дбайливо підготований хор місцевої греко-кат. парохії під орудою п. М. Фатюка, відспівав наперед американський гимн, а опісля виконав цілий ряд українських народних і стрілецьких пісень, що причинились до патріотичного настрою. Гарно декламували: Петрися Окаль і Кар. Шутович. Відомий український баритон Петро Ординський дуже гарно відспівав дещо зі свого концертового репертуару та дуже захопив публику, яка домагалася наддатків. Спів теж і діточий хор, під орудою п. М. Фатюка. Спів гладко і гармонійно.

Святочну промову виголосив п. Е. Ляхович і в ній представив теперішне положення українського народу, зокрема нашої суспільности в Америці, звязуючи нашу теперішню роботу з тою ідеєю, за котру поклали свої голови українські герої, тому 22 роки.

Свято відбулось у гарному порядку і слухачі розійшлись домів скріплені на дусі.

Присутний.

ПОМЕР Б. КОНГРЕСМЕН О'БРАЙЕН, ПРИЯТЕЛЬ УКРАЇНЦІВ

Дня 14. листопаду помер у Джерзі Сити бувший довголітній конгресмен та відомий приятель українців Чарлз Ф. Кс. О'Брайен.

Помер у 61. році життя, в Медичному Центрі, на кровоток мозку.

Родився він у Джерзі Сити з айриських родичів й з молодого хлопця став активним діячем Демократичної Партії. Покінчивши правничі школи, він був адвокатом, суддею, займав ріжні міські уряди, а в 1920. став конгресменом, на котре становище він був вибраний знову в 1922. році. В 1924. році він став міським реґістрарем і був вибраний на це становище ще раз у 1930. році.

Він був членом адвокатської фірми О'Брайен, Гершстейн і Тарталскі.

Будучи конгресменом, він поставив був у році 1921. перший внесок на відкликання закона Волстеда про прогибіцію; внесок перепав, але, як знаємо, ідея перемогла десять літ пізніше.

Адв. О'Брайен був від 1922. до 1937. року адвокатом У.Н.Союзу.

Будучи конгресменом у 1922. році О'Брайен виступав перед федеральними властями зо заходами дістати назад під заряд У. Н. Союзу фонди для сиріт і вдів на просторах бувших централних держав, що на основі военного закону попали були під заряд „опікуна фондів чужинецької посілости". Це йому вповні вдалося, і У. Н. Союз переслав десятки тисяч долярів для сиріт і вдів.

У квітні 1930. року О'Брайен станув на чолі української делеґації У. Н. Союзу, Обєднання і інших українських організацій до тодішнього секретаря праці Дейвиса, що мала на цілі виєднати від федерального уряду поставлення на громадянських паперах у списі народностей українців, чого делеґація добилася.

Він був відомий як великий бесідник і як такий часто промовляв на ріжних українських маніфестаціях і вічах, наприклад, на ювилейному обході У. Н. Союзу в 1934. в Ню Йорку.

ПОМЕР В ХВИЛІ ЧИТАННЯ ПРОМОВИ

КАЇРО. — Премієр Гасан Сабри Паша впав на землю, читаючи в парляменті тронову промову, якій прислухувався король враз з послами. Впав неживий на удар серця у тій хвилині, коли заявляв льояльність Великій Британії. Смерть викликала великий жаль, так, що потекли сльози теж і молодому королеви.

СОВЕТИ ВІДМОВЛЯЮТЬСЯ ПЛАТИТИ

ЛОНДОН. — Британські кола дивуються, що це сталося, що Совети не надіслали цього року сплати в сумі 92,500 фунтів стерлінґів. Таку суму обовязані вони сплачувати річно 1. листопаду, почавши від 1935 року. Це відшкодування за золоті майни „Лена", що належали за царату до британської фірми, а які потім большевики сконфіскували. Совети вкінці погодились щодо заплати, одержавши за те від Британії нові концесії. Вони маліб ще заплатити 1,932,500 фунтів стерлінґів. Досі платили точно. А що довг відносно великий, то припускають, що Совети не платять тепер тому, що Велика Британія задержала в себе золото, що належить до Латвії, Естонії й Литви, себто тих держав, що їх загарбали Совети.

НА СУДІ.—Говарда Гопсона, що створив біліоновий ланцюх газових і електричних підприємств, поставлено в нюйорському федеральному суді на суд під закидом обману.

ГОРДИЙ ЗО СВОЄЇ ПРАЦІ.—Британський робітник показує на викінчений британський кружляк, що незадового буде могти взяти участь у боротьбі проти Німеччини.

ТАРЗАН, ч. 155. Смертельний бій.

На приказ Заліма пірати почали добре прицілюватись до Тарзана. Останній вже не бачив виходу.

Тимчасом Боґґду, котрий поспішав на поміч Тарзанові, нехотячи натрапив на леопарда.

З диким виттям і гарчінням малпа і леопард повалились вниз, до землі.

А тепер вони сціпились у смертельнім бою, який міг закінчитись лиш смертю одного з них.